

Interes przedsiębiorcy wprowadzającego opakowania jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych

The Interests of Entrepreneurs Introducing Single-Use Plastic Packaging

Abstract

Directive (EU) 2019/904 of the European Parliament and the Council on reducing the environmental impact of certain plastic products obliged EU member states to implement it into national law by 3 July 2021. The legal act intended to introduce the SUP Directive (Directive of the European Parliament and of the Council (EU) 2019/904, hereinafter Single-Use Plastics) into the Polish legal order is the Law on Amendments to the Law on Obligations of Entrepreneurs with respect to the Management of Certain Waste and the Product Fee and Certain Other Laws of 18 March 2021, marked in the Government Legislative Center with the signature: UC73. Poland had a time range to implement the recommended regulations. The SUP Directive applies to a wide range of businesses, including manufacturers, distributors, retailers and foodservice operators and end users. Anyone who markets single-use plastic products must comply with the new regulations. The year 2024 is a crucial one for both businesses and customers, as most of these regulations come into effect. One may ask what the new regulations mean for entrepreneurs who introduce single-use plastic products to the market? The directive on “plastics” is needed. Changes are needed to clarify the obligations of entrepreneurs in the field of single-use plastic packaging, and consumer education is needed in this area due to the deteriorating state of the natural environment. It should be stated that the introduction of regulatory solutions has become a significant step influencing the functioning of enterprises. This results from the scope of national and international regulations, which impose a number of restrictions

on entrepreneurs related to the introduction of single-use plastic products to the market. It should be stated that the changes to date are beneficial because they affect the level of awareness of the harmfulness of single-use plastic products for the environment among both entrepreneurs and consumers, the need to recycle waste, or the use of alternative single-use or reusable products.

SŁOWA KLUCZOWE: ochrona środowiska, dyrektywa, opakowania jednorazowego użytku, przedsiębiorca

KEYWORDS: environmental protection, single-use plastic packaging, directive, single-use plastics, entrepreneur

1 | Wstęp

Produkcja i konsumpcja plastiku nadal rośnie, w 2025 r. ma osiągnąć 445 milionów ton metrycznych. Taki wzrost jest zrozumiały, ponieważ plastik oferuje ogromne korzyści; jest lekki, tani, trwały i ma różnorodne zastosowania^[1]. Szczególną kategorią, która stanowi około 40%–50% wszystkich produkowanych plastików, są tworzywa sztuczne jednorazowego użytku (SUP), które są jednorazowe, wygodne, atrakcyjne i skuteczne w ochronie produktów^[2]. Recyklingiem objęte jest jedynie 9% wyprodukowanych tworzyw sztucznych. Począwszy od 2019 r. Unia Europejska podejmuje różne inicjatywy zapobiegające negatywnym efektom zewnętrznym, generowanym przez użytkowanie produktów jednorazowego użytku^[3].

Rocznie w Polsce wykorzystywanych jest 3,5 miliona ton tworzyw sztucznych, przy czym trzecia część tej wartości, czyli prawie 1,2 miliona

¹ Herweyers Laure, Ingrid Moons, Camilla Barbarossa, Patrick De Pelsmacker, Els Du Bois, „Understanding who Avoids Single-Use Plastics and Why: A Cross-Country Mixed-Method Study” *Journal of Cleaner Production*, Vol. CCCCXIV (2023): 137685. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959652623018437>. [dostęp: 12.12.2025].

² Ibidem.

³ Wiktoria Kukułka, „Wpływ dyrektywy plastikowej SUP na funkcjonowanie przedsiębiorstw”, [w:] *Zrównoważony rozwój – trendy, wyzwania, kontrowersje*, red. Dorota Teneta (Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, 2024), 63.

ton, zostaje wykorzystana do produkcji opakowań^[4]. Specyfika wprowadzonych do polskiego porządku prawnego przepisów polega nie tylko na wykorzystaniu nowych instrumentów ekonomicznych dla osiągnięcia celów polityki ekologicznej, ale też na wprowadzaniu do polskiego ustawodawstwa nowych zasad i instytucji związanych z prawem unijnym w zakresie produktów z tworzyw sztucznych jednorazowego użytku wprowadzanych do obrotu.

Obecnie mamy do czynienia z transpozycją do polskiego porządku prawnego przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904^[5] w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko^[6]. Przewidziano w nim zakaz wprowadzania do obrotu określonych produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych. Na przedsiębiorców zostało nałożonych szereg obowiązków związanych z implementacją dyrektywy 2019/904^[7]. Regulacje prawne dotyczące produktów z tworzyw sztucznych nie obejmowały wcześniej polskich przedsiębiorców z powodu braku przyjęcia odpowiednich przepisów, transponujących treść dyrektywy do prawa polskiego^[8]. Sama unijna dyrektywa określa tylko ramy działania dla państw członkowskich. Państwa te będą opracowywać własne regulacje prawne. Jest to zgodne z ogólną zasadą, która zakłada, że dyrektywy Unii Europejskiej nie mają bezpośredniego zastosowania w państwach członkowskich^[9].

Opakowania jednorazowego użytku odgrywają istotną rolę w nowoczesnej gospodarce. Ich popularność wynika z funkcjonalności, niskich kosztów produkcji, łatwości użytkowania oraz wszechstronności zastosowań. Niestety nie podlegają one procesowi recyklingu ani degradacji.

Według dyrektywy Unii Europejskiej „produkt jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych oznacza produkt, który jest „w całości lub częściowo

⁴ Klaudia Pawlak, „Determinanty kształtowania polityki opakowań w Polsce i na świecie” *Ekonomia – Wrocław Economic Review. Acta Universitatis Wratislaviensis*, nr 1 (2020): 58.

⁵ Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L155, Rocznik 62, 12 czerwca 2019 r., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:155:FULL>.

⁶ Mirosław Gwiazdowicz, „Implementacja przepisów unijnych w zakresie zmniejszenia ilości odpadów powstających z produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych” *Zeszyty Prawnicze Biura Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu*, nr 1 (2023): 307.

⁷ Ibidem, 307.

⁸ Kukułka, „Wpływ dyrektywy plastikowej SUP na funkcjonowanie przedsiębiorstw”, 6.

⁹ Ibidem.

wykonany z tworzyw sztucznych i który nie został przeznaczony, zaprojektowany ani wprowadzony do obrotu tak, aby osiągnąć w ramach okresu żywotności wielokrotną rotację poprzez zwrócenie go do producenta w celu powtórnego napełnienia lub ponownego użycia do tego samego celu, do którego był pierwotnie przeznaczony^[10]” (Parlament Europejski i Rada UE, 2019)^[11].

W tym kontekście wprowadzenie rozwiązań regulacyjnych stało się istotnym krokiem mającym wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorstw. Ramy prawne narzucają bowiem nowe ograniczenia i normy związane z produkcją oraz dystrybucją wyrobów z tworzyw sztucznych, co wymaga rewizji strategii biznesowych oraz nakładów inwestycyjnych w poszukiwaniu ekologicznych alternatyw^[12]. W rezultacie przedsiębiorstwa zmuszone są do poszukiwania bardziej zrównoważonych materiałów i procesów produkcyjnych, aby zarówno dostosować się do nowych przepisów prawnych, jak i zminimalizować negatywny wpływ swoich działań na otoczenie. Wraz z implementacją nowelizacji, wymogi dyrektywy SUP stały się natychmiast wiążące dla firm działających w Polsce. Nadrzędnym celem dyrektywy SUP jest transformacja dotychczasowych modeli biznesowych w modele innowacyjne i zrównoważone, pozwalające na ograniczanie negatywnego wpływu produktów z tworzyw sztucznych na środowisko naturalne oraz na zdrowie człowieka^[13].

Artykuł ma na celu wskazanie zmian, które zostały wprowadzone do polskiego porządku prawnego oraz wpływ tychże przepisów na sytuację przedsiębiorcy. Artykuł składa się z części teoretycznej, w której opisano pojęcie i cel dyrektywy plastikowej SUP, oraz części badawczej, w której diagnozie poddano implementację mechanizmów dyrektywy SUP do krajowego porządku prawnego

¹⁰ Wytyczne Komisji dotyczące produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 19/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko; (2021/C 216/01).

¹¹ Pawlak, „Determinanty kształtowania polityki opakowań w Polsce i na świecie”, 58.

¹² Kukułka, „Wpływ dyrektywy plastikowej SUP na funkcjonowanie przedsiębiorstw”, 63.

¹³ Ibidem, 65.

2 | Zmiany przepisów w Ustawie z dnia 11 maja 2001 roku o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej^[14] w zakresie dyrektywy Single-Use Plastics

2.1. Produkty jednorazowego użytku

W Polsce implementacja zapisów Dyrektywy SUP do polskich przepisów nastąpiła poprzez przyjęcie ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej oraz niektórych innych ustaw („Ustawa SUP”). Dopiero wejście w życie tej nowelizacji spowodowało, że nowe obowiązki zaczęły bezpośrednio obowiązywać także przedsiębiorców działających na obszarze Polski^[15]. Ustawa SUP weszła w życie 24 maja 2023 r., ale obowiązki z niej wynikające wchodzą w życie w różnych terminach^[16].

Ustawa nakłada nowe obowiązki i ograniczenia przede wszystkim na przedsiębiorców z branż gastronomicznych, prowadzących jednostki gastronomiczne (np. restauracje, bary, kawiarnie, sklepy ze sprzedażą posiłków lub napojów na wynos typu fast food), które oferują konsumentom produkty do spożycia na miejscu lub na wynos w pojemnikach, kubkach lub owijkach z tworzyw sztucznych jednorazowego użytku. Ponadto przepisy ustawy dotyczą również operatorów urządzeń wendingowych, w których sprzedawane są produkty SUP^[17].

W art. 1 Ustawy z dnia 11 maja 2001 roku o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej^[18] określone zostały obowiązki przedsiębiorców wprowadzających do obrotu produkty, zasady postępowania z odpadami powstałymi z produktów, zasady ustalania i pobierania opłaty produktowej, środki służące ochronie środowiska i ochronie życia ludzi przez zapobieganie

¹⁴ Dz. U. z 2024 r., poz. 433 – zwana dalej ustawą plastikową.

¹⁵ Krzysztof Baczyński, Magdalena Dziczek, Katarzyna Barańska, Sylwia Uziębło-Kowalska, Marek Przybylski, *Przewodnik SUP 2024* (Warszawa: EKO PAK, 2024), 8-9. <https://eko-pak.biz/>.

¹⁶ Ibidem, 9.

¹⁷ Ibidem, 20.

¹⁸ Dz. U. z 2024 r., poz. 433.

niekorzystnemu wpływowi niektórych produktów z tworzyw sztucznych, w szczególności na środowisko wodne i zdrowie człowieka, oraz zmniejszanie tego wpływu. Celem wprowadzenia tych przepisów jest zapobieganie powstawaniu odpadów powstałych z wprowadzanych produktów, ograniczenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko oraz zapewnienie wysokiego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstałych z tych produktów.

Pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców^[19], który importuje produkty, dokonuje wewnątrzwspólnotowego nabycia produktów lub wytwarza produkty i wprowadza je do obrotu, z wyłączeniem przedsiębiorcy wprowadzającego do obrotu narzędzia połowowe zawierające tworzywa sztuczne i prowadzącego działalność połowową w rozumieniu art. 4 pkt 28 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r.^[20], w tym wprowadzającego do obrotu produkty pod własnym oznaczeniem rozumianym jako znak towarowy, lub pod własnym imieniem i nazwiskiem lub nazwą, których to produktów wytworzenie zlecił innemu przedsiębiorcy (art. 2 ust 9b ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej^[21]). W polskim systemie prawnym wyróżnia się mikroprzedsiębiorców, małych przedsiębiorców, średnich i dużych, którzy klasyfikowani są w zależności od ilości zatrudnionych osób oraz rocznych obrotów firmy.

Zakres podmiotowy w węższym sensie dotyczy pewnych kategorii przedsiębiorców, tych którzy są importerami lub wytwórcami produktów w opakowaniach, określonych w załączniku nr 1 do ustawy oraz produktów określonych w załącznikach nr 2 i nr 3 do ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej^[22]. Tych podmiotów dotyczą główne obowiązki nałożone przez ustawę, tj. obowiązek zapewnienia odzysku, a w szczególności recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych^[23] oraz obowiązek

¹⁹ Dz. U. z 2024 r., poz. 236.

²⁰ Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, LL 354/22.

²¹ Dz. U. z 2024 r., poz. 433.

²² Dz. U. z 2024 r., poz. 433.

²³ Art. 3 ust. 1 ustawy Dz. U. z 2024 r., poz. 433.

wpłacenia opłaty produktowej w przypadku nie wykonania obowiązku zapewnienia odzysku^[24].

Dyrektywa Single-Use Plastics określiła zakres obowiązków, które muszą realizować przedsiębiorcy. Możemy rozróżnić dwa typy przedsiębiorców:

- wprowadzającego do obrotu produkty jednorazowe wykonane z tworzyw sztucznych, oraz
- udostępniającego takie produkty, który prowadzi lokal gastronomiczny lub jednostkę handlu detalicznego/hurtowego.

Wprowadzający produkty jednorazowego użytku wykonane z tworzyw sztucznych^[25] to przedsiębiorca, który produkuje, importuje lub dokonuje wewnątrzwspólnotowego nabycia takich produktów i wprowadza je do obrotu w Polsce, natomiast udostępniający produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych to przedsiębiorca, który prowadzi lokal gastronomiczny, jednostkę handlu detalicznego lub hurtowego, w których oferuje klientom czyli użytkownikowi, końcowemu – produkty jednorazowego użytku wykonane z tworzyw sztucznych, w tym takie, które są opakowaniami. Dotyczy to zarówno opakowań na żywność, jak i napoje.

W ramach ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej zostały dookreślone kwestie wskazane w Dyrektywie SUP. Poszerzony został zakres ustawy o produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych oraz wprowadzone zostały nowe pojęcia i ich definicje, jak np. produkty jednorazowego

²⁴ Marcin Stoczkiewicz w: Magdalena Bar, Marek Bojarski, Elżbieta Kaleta-Jagiełło, Marek Sobiecki, Marcin Stoczkiewicz, „Komentarz do ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej”, [w:] *Przepisy o opakowaniach oraz o opłacie produktowej i depozytowej. Komentarz* (Wrocław: CPE, 2002, Lex), art. 1. <https://sip.lex.pl/#/commentary/587627399/424839?keyword=ustawa%20o%20obowi%C4%85zkach%20przedsi%C4%99biorc%C3%B3w%20w%20zakresie%20gospodarowania%20niekt%C3%B3rymi%20odpadami%20oraz%20o%20op%C5%82acie%20o%20produktowej&to-cHit=1&cm=SREST>. [dostęp: 25.11.2024].

²⁵ Za produkty jednorazowego użytku wykonane z tworzyw sztucznych rozumie się przez to produkt, który jest w całości lub części wykonany z tworzyw sztucznych i który nie został przeznaczony, zaprojektowany ani wprowadzony do obrotu, tak aby osiągnąć w ramach jego cyklu życia wielokrotne użycie przez zwrócenie go w celu powtórnego napełnienia lub ponownego użycia do tego samego celu, do którego był pierwotnie przeznaczony (art. 1 pkt 2, lit. g ust. 9e ustawy o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej oraz niektórych innych ustaw).

użytku z tworzyw sztucznych, oksydegradowalne tworzywo sztuczne, producent, tworzywo sztuczne, czy pojęcie wprowadzanie do obrotu.

Mechanizmem służącym do urzeczywistniania celów Dyrektywy SUP jest mechanizm kontrolowania, zwany również mechanizmem miarkowania. Ma on za zadanie „zniechęcać” producentów, dystrybutorów i konsumentów do korzystania z produktów wymienionych w załączniku nr 7 do ustawy produktowej. W celu spełnienia tego założenia opracowano trzy instrumenty: obowiązek pobierania opłaty od nabywcy, obowiązek prowadzenia ewidencji, a także obowiązek finansowania publicznych kampanii edukacyjnych^[26].

Od 24 maja 2024 r. polscy przedsiębiorcy są zobligowani do zarejestrowania się lub złożenia wniosku o aktualizację wpisu w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO)^[27]. Od tego momentu przedsiębiorcy powinni corocznie ewidencjonować nabyte oraz wydane konsumentom produkty SUP uznane za zakazane we wprowadzaniu do obrotu w postaci papierowej albo elektronicznej.

Od lipca 2024 roku zgodnie z przepisami powyższej ustawy o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej przedsiębiorcy prowadzący jednostkę handlu detalicznego, jednostkę handlu hurtowego lub jednostkę gastronomiczną muszą zapewnić dostępność opakowań wielokrotnego użytku lub opakowań alternatywnych do produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych (wymienionych w załączniku nr 6 do ustawy będących opakowaniami, wytworzonych z materiałów innych niż tworzywa sztuczne, w tym innych niż tworzywa sztuczne ulegające biodegradacji, lub dostępności opakowań wielokrotnego użytku^[28]), czyli takich, które zostały wytworzone z materiałów innych niż tworzywa sztuczne (np. z trzciny cukrowej), czyli opakowań wykonanych z materiałów biodegradowalnych. Numer rejestrowy BDO jest potrzebny do odebrania odpadów przez firmę zajmującą się utylizacją odpadów.

Roczne sprawozdanie o produktach, opakowaniach i gospodarowaniu opakowaniami, składane do 15 marca następnego roku kalendarzowego po roku sprawozdawczym, obejmujące ilość nabytych i wydanych opakowań

²⁶ Kukułka, „Wpływ dyrektywy plastikowej SUP na funkcjonowanie przedsiębiorstw”, 68.

²⁷ Ibidem, 64.

²⁸ Art. 1 pkt 5) ust. 3 ustawy o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej.

z tworzyw sztucznych oraz wyliczenie opłaty, którą należy wnieść na konto właściwego urzędu marszałkowskiego, należy ewidencjonować indywidualnie dla każdej prowadzonej jednostki handlowej lub gastronomicznej.

Zgodnie z założeniami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 został wprowadzony obowiązek pobrania opłaty przez przedsiębiorców od osób nabywających produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienione w załączniku nr 6 do ustawy^[29], które stanowią opakowania lub napoje lub żywność pakowane w te produkty przez sprzedawcę (kierując się koniecznością trwałego zmniejszenia zużycia tych produktów oraz mając na uwadze negatywny wpływ tworzyw sztucznych na środowisko, a także akceptowalny społecznie poziom stawki opłaty). Obowiązek ten od stycznia 2024 r. spoczywa na przedsiębiorcach prowadzących jednostkę handlu detalicznego, jednostkę handlu hurtowego lub jednostkę gastronomiczną. Wyjątek do niepobierania opłaty stanowi sytuacja, jeśli w jednostce są sprzedawane fabrycznie zapakowane produkty w opakowaniach.

Maksymalną stawkę opłaty produktowej za wprowadzone do obrotu, lub udostępnione klientom opakowania jednorazowe z tworzyw sztucznych, na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Klimatu i Środowiska z 7 grudnia 2023 r.^[30] wynoszą: 0,20 zł – za udostępnione kubki na napoje, w tym ich wieczka/pokrywki, 0,25 zł – za udostępnione pojemniki na żywność, takie jak pudełka, z pokrywką lub bez, stosowanych w celu umieszczania w nich żywności, która jest: a) przeznaczona do bezpośredniego spożycia, na miejscu lub na wynos, b) zazwyczaj spożywana bezpośrednio z pojemnika, c) gotowa do spożycia bez dalszej obróbki, takiej jak przyrządzanie, gotowanie czy podgrzewanie (w tym pojemników na żywność typu fast food lub na inne posiłki gotowe do bezpośredniego spożycia, z wyjątkiem pojemników na napoje, talerzy oraz paczek i owijek zawierających żywność^[31]). W przypadku, gdy przedsiębiorcy nie wpłacili opłaty albo wpłacili mniej niż należało, marszałek województwa określa wysokość zaległości w drodze decyzji, stosując stawkę opłaty z roku kalendarzowego, w którym przedsiębiorca miał obowiązek jej pobrania.

²⁹ Dz. U z 2024 r., poz. 433.

³⁰ Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 7 grudnia 2023 r. w sprawie stawek opłaty za produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych będące opakowaniami, Dz. U. z dnia 11 grudnia 2023 r., poz. 2679.

³¹ Kukułka, „Wpływ dyrektywy plastikowej SUP na funkcjonowanie przedsiębiorstw”, 72-73.

Wprowadzone rozwiązanie ma na celu zachęcenie konsumentów do ograniczenia zużycia jednorazowych opakowań z tworzyw sztucznych na rzecz alternatywnych opakowań wielokrotnego użytku oraz kształtowanie właściwych postaw u konsumentów, zwiększenie ich świadomości w zakresie odpowiedniego gospodarowania odpadami pochodzącymi z opakowań^[32].

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów związanych z pobieraniem opłaty przez jednostki handlowe i gastronomiczne został powierzony Inspekcji Handlowej. Opłata powinna być wnoszona na odrębny rachunek bankowy Marszałka Województwa właściwego ze względu na miejsce jej pobrania, który następnie wpłynie z opłaty przekaże na rachunek bankowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Ustawodawca przewidział również zakaz wprowadzania do obrotu produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych (Załącznik nr 7 ustawy plastikowej^[33]), które stanowią patyczki higieniczne, widelce, noże, łyżki, pałeczki, talerze, słomki, mieszadła do napojów, patyczki mocowane do balonów, pojemniki na żywność wykonane z polistyrenu ekspandowanego, wykonane z polistyrenu ekspandowanego pojemniki na napoje, w tym ich zakrętki i wieczka wykonane z polistyrenu ekspandowanego kubki na napoje, w tym ich zakrętki i wieczka.

Przedsiębiorcy wprowadzający do obrotu produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienione w załączniku nr 8 ustawy plastikowej^[34] (lista obejmuje podpaski higieniczne, tampony oraz aplikatory do tamponów, chusteczki nawilżane, wyroby tytoniowe z filtrami zawierającymi tworzywa sztuczne i filtry zawierające tworzywa sztuczne oraz kubki na napoje) zostali przez ustawodawcę zobowiązani do umieszczenia na opakowaniach tych produktów lub na samych produktach odpowiedniego oznakowania zgodnie z wzorami określonymi w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2020/2151^[35].

³² Ibidem.

³³ Dz. U. z 2024 r., poz. 433.

³⁴ Dz. U. z 2024 r., poz. 433.

³⁵ Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2020/2151 z dnia 17 grudnia 2020 r. ustanawiające zasady dotyczące zharmonizowanych specyfikacji w odniesieniu do oznakowania produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienionych w części D załącznika do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko. <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzienniki-UE/rozporzadzenie-wykonawcze-2020-2151-ustanawiajace-zasady-dotyczace-69392682>. [dostęp: 14.05.2025].

Przedsiębiorcy wprowadzający do obrotu produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienione w załączniku nr 9 do ustawy plastikowej (pojemniki na żywność, paczki i owijki wykonane z elastycznych materiałów, pojemniki na napoje o pojemności do trzech litrów, kubki na napoje, w tym ich pokrywki i wieczka, lekkie torby na zakupy z tworzywa sztucznego), są zobowiązani do ponoszenia corocznej opłaty na pokrycie kosztów uprzątnięcia oraz transportu i przetwarzania odpadów powstałych z produktów tego samego rodzaju jak produkty, które wprowadzili do obrotu. W przypadku niektórych z tych produktów, takich jak np. pojemniki na żywność, w tym pojemniki na żywność typu fast food lub na inne posiłki gotowe do bezpośredniego spożycia, kubki na napoje, w tym ich pokrywki i wieczka, lekkie plastikowe torby na zakupy, opłaty przeznaczone będą na pokrycie kosztów zbierania odpadów powstałych z produktów tego samego rodzaju jak te, które wprowadzili do obrotu, pozostawionych w publicznych systemach zbierania odpadów, w tym na pokrycie kosztów utworzenia i utrzymania tych systemów, transportu tych odpadów i ich przetwarzania.

Opłata obliczana będzie jako iloczyn stawki opłaty określonej w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska^[36] oraz odpowiednio masy albo liczby tych produktów wprowadzonych do obrotu w danym roku kalendarzowym. Środki pochodzące z opłaty będą przekazywane na rachunek bankowy właściwego marszałka województwa, który z kolei przekaże je na rachunek Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z przeznaczeniem na uprzątnięcie, zbieranie, transport oraz przetwarzanie odpadów, a także utrzymanie publicznych systemów zbierania odpadów. Przedsiębiorcy ci są zobowiązani do prowadzenia ewidencji i sporządzania sprawozdań w tym zakresie.

Przedsiębiorcy wprowadzający do obrotu narzędzia połowowe zawierające tworzywa sztuczne będą zobowiązani do finansowania kosztów selektywnego zbierania, transportu i przetwarzania narzędzi połowowych stanowiących odpady. Począwszy od roku 2024 będą oni również zobowiązani do osiągnięcia minimalnego – określonego w ustawie – rocznego poziomu zbierania tych odpadów do celów recyklingu^[37].

³⁶ Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 7 grudnia 2023 r. w sprawie stawek opłaty za produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych będące opakowaniami, Dz. U. z 2023 r., poz. 2679.

³⁷ Art. 8d ustawy plastikowej, Dz. U. z 2024 r., poz. 433 t.j. <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/obowiazki-przedsiębiorców-w-zakresie-go-spodarowania-niektórymi-16901930/art-8-d>.

W roku 2024 poziom ten wyniesie 5% wagowo i będzie się stopniowo zwiększał aż do 30% w roku 2030 i w każdym kolejnym roku. W przypadku nieosiągnięcia wymaganych poziomów przedsiębiorcy będą obowiązani do ponoszenia opłaty produktowej.

Każdy przedsiębiorca wprowadzający do obrotu produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, wymienione w pkt 5-9 załącznika nr 10 do ustawy, jest zobowiązany do finansowania publicznych kampanii edukacyjnych. Wysokość opłaty na ten cel oblicza się jako iloczyn stawki określonej w art. 11b ust. 7 ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej^[38] (art. 1 pkt 11 projektu ustawy) oraz odpowiednio masy lub liczby sztuk produktów wprowadzonych do obrotu w roku kalendarzowym, którego dotyczy opłata. Pod pojęciem kampanii edukacyjnej kryje się złożony zestaw działań, których celem jest nie tylko informowanie, ale przede wszystkim kształtowanie postaw proekologicznych oraz promowanie zachowań zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju^[39].

2.2. Produkty w opakowaniach

Zgodnie z przepisami znowelizowanej ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi^[40] wprowadzający produkty w opakowaniach jest obowiązany zapewniać recykling odpadów opakowaniowych takiego samego rodzaju jak odpady opakowaniowe powstałe z tego samego rodzaju opakowań jak opakowania, w których wprowadził produkty do obrotu.

Analizując zmiany w przepisach należy zwrócić uwagę na przepisy dotyczące publicznych kampanii edukacyjnych. Publiczne kampanie edukacyjne obejmują wszelkie działania mające na celu podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami powstałymi z produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych. Ustawodawca określił, że obowiązek ten może być według

³⁸ Dz. U. z 2024 r., poz. 433.

³⁹ Deloitte, Dyrektywa SUP – finansowanie publicznych kampanii edukacyjnych (PKE). <https://www2.deloitte.com/pl/pl/pages/tax/articles/Ekspres-esg-podatkowym-okiem/Dyrektywa-SUPfinansowanie-publicznych-kampanii-edukacyjnych-PKE.html>. [dostęp: 11.5.2025].

⁴⁰ Art. 17, Dz. U. z 2024 r., poz. 927, t.j. <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/gospodarka-opakowaniami-i-odpadami-opakowaniowymi-18015362>.

wyboru wprowadzającego produkty w opakowaniach wykonywany samodzielnie lub za pośrednictwem organizacji odzysku opakowań. Wprowadzający produkty w opakowaniach, który samodzielnie wykonuje obowiązek sprawozdawczy, składa sprawozdanie o wysokości środków przeznaczonych na publiczne kampanie edukacyjne w ramach rocznego sprawozdania

Biorąc pod uwagę zmianę ustawy o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej należy zwrócić uwagę na charakter tych zmian pod kątem ich wpływu na prowadzącego działalność gospodarczą. Można stwierdzić, że zastosowanie się do wytycznych ustawodawcy generuje szereg czynności technicznych i instrukcyjnych (np. prowadzenie ewidencji wydanych opakowań) po stronie przedsiębiorcy. Należy również mieć na uwadze, że brak tych działań może wpłynąć na nałożenie przez właściwy organ na prowadzącego działalność gospodarczą administracyjnej kary pieniężnej w wymiarze wskazanym w ustawie.

3 | **Zmiana Ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych – nowe obowiązki dla przedsiębiorcy w zakresie wprowadzania do obrotu jednorazowych opakowań z tworzyw sztucznych**

W zakresie obowiązków przedsiębiorcy wprowadzającego jednorazowe opakowania z tworzyw sztucznych regulacje uzupełniające zostały zawarte w uchwalonej dnia 11 maja 2001 roku ustawie o opakowaniach i odpadach opakowaniowych^[41], pozwalając łącznie na wdrożenie w Polsce regulacji Dyrektywy Parlamentu i Rady Europejskiej Nr 94/62/WE o opakowaniach i odpadach opakowaniowych^[42], przyjętej w grudniu 1994 roku.

⁴¹ Dz. U. z 2024 r., poz. 927.

⁴² Dz.U.U.E.L. z 1994 r., nr 365, s. 10. <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzienniki-UE/dyrektywa-94-62-we-w-sprawie-opakowan-i-odpadow-opakowaniowych-67427559>.

Najważniejszym postanowieniem tej Dyrektywy, z punktu widzenia przedsiębiorców, jest wprowadzenie obowiązku zapewnienia odzysku i recyklingu części odpadów opakowaniowych. Obowiązek ten został określony w formie wskaźnika procentowego odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych, w stosunku do łącznej masy opakowań wprowadzonych na rynek, jaki muszą osiągnąć kraje członkowskie Unii Europejskiej. Oprócz wskaźników odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych Dyrektywa nakłada na kraje członkowskie Unii Europejskiej kilka innych obowiązków dotyczących między innymi wymagań wobec opakowań^[43].

Ustawa określa wymagania, jakim powinny odpowiadać opakowania wprowadzane do obrotu, zasady działania organizacji odzysku opakowań, zasady postępowania z opakowaniami oraz odpadami opakowaniowymi, zasady ustalania i pobierania opłaty produktowej oraz opłaty recyklingowej, zasady działania systemu kaucyjnego w gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi. Głównym celem wskazanych przepisów jest zmniejszenia ilości i szkodliwości dla środowiska materiałów i substancji zawartych w opakowaniach i odpadach opakowaniowych oraz ilości i szkodliwości dla środowiska opakowań i odpadów opakowaniowych na etapie procesu produkcyjnego, wprowadzania do obrotu, dystrybucji i przetwarzania, w szczególności przez wytwarzanie czystych produktów i stosowanie czystych technologii.

Ustawa określa także prawa i obowiązki przedsiębiorców: 1) będących organizacjami odzysku opakowań; 2) dokonujących wewnątrzwspólnotowej dostawy: odpadów opakowaniowych, produktów w opakowaniach; 3) dystrybuujących produkty w opakowaniach; 4) eksportujących: odpady opakowaniowe, opakowania, produkty w opakowaniach; 5) prowadzących recykling odpadów opakowaniowych; 6) wprowadzających opakowania; 7) wprowadzających produkty w opakowaniach^[44].

⁴³ Jerzy Jendrośka, *Przepisy o opakowaniach oraz o opłacie produktowej i depozytowej. Komentarz* (Wrocław: CPE, 2002, Lex). <https://sip.lex.pl/#/publication/151030635/jendroska-gerzy-red-przepisy-o-opakowaniach-oraz-o-oplacie-produktowej-i-depozytowej.komentarz?keyword=ustawa%20o%20obowi%C4%85zkach%20przedsi%C4%99biorc%C3%B3w%20w%20zakresie%20gospodarowania%20niekt%C3%B3rymi%20odpadami%20oraz%20o%20op%C5%82acie%20produktowej&unitId=metric>. [dostęp: 25.11.2024].

⁴⁴ Art. 1 ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi.

W ramach zmian wprowadzonych o ustawy rozszerzona została definicja publicznej kampanii edukacyjnej^[45]. Ustawodawca w sposób kompleksowy określa konieczności informowania o: a) dostępności alternatywnych produktów wielokrotnego użytku, systemów ponownego użycia oraz najlepszych praktykach w zakresie należytego gospodarowania odpadami, b) wpływie zaśmiecania oraz nieodpowiedniego unieszkodliwiania odpadów na środowisko, w szczególności środowisko morskie, c) wpływie nieodpowiednich sposobów unieszkodliwiania odpadów na sieci kanalizacyjne.

Ustawodawca wprowadził także kategorię „wprowadzającego produkty w opakowaniach na napoje”^[46]. Ustawa nakłada na przedsiębiorców wprowadzających produkty w opakowaniach na napoje będących butelkami jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych o pojemności do trzech litrów obowiązek zapewnienia, aby opakowania te, włącznie z ich zakrętkami i wieczkami z tworzyw sztucznych, zawierały określony udział wagowy tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu (od 2025 r. powinien on wynieść co najmniej 25%, jeżeli głównym składnikiem tych opakowań jest politereftalan etylenu; a od 2030 r. powinien on wynieść co najmniej 30% – wymóg ten dotyczy opakowań ze wszystkich rodzajów tworzyw sztucznych), oraz warunek, że ich zakrętka i wieczka wykonane z tworzyw sztucznych pozostaną przymocowane do tych pojemników podczas etapu zamierzonego użytkowania napoju^[47]. Obowiązek ten wszedł w życie od 1 lipca 2024 r. Obecnie już wszystkie zakrętki (butelki na napoje, mleko) są przymocowane do butelek. Przedsiębiorcy ci są ponadto zobowiązani do osiągnięcia rocznego poziomu selektywnego zbierania odpadów powstających z tych opakowań w wysokości 77% od 2025 r. i 90% od 2029 r.

Obowiązek sprawozdawczy przedsiębiorca może wypełnić samodzielnie albo za pośrednictwem organizacji odzysku opakowań^[48].

Również ta ustawa reguluje kwestię prowadzenia ewidencji wprowadzonych do obrotu opakowań z tworzyw sztucznych. Wprowadzający produkty w opakowaniach jest obowiązany prowadzić ewidencję w postaci papierowej albo elektronicznej, obejmującą informacje o masie

⁴⁵ Art. 88 pkt 13 ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowanio-wymi.

⁴⁶ Art. 8 pkt 21a, Dz. U. z 2024 r., poz. 927.

⁴⁷ Art. 14b, Dz. U. z 2024 r., poz. 927.

⁴⁸ Gwiazdowicz, „Implementacja przepisów unijnych w zakresie zmniejszenia ilości odpadów powstających z produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych”, 311.

opakowań, w których wprowadził do obrotu produkty w danym roku kalendarzowym^[49].

W przypadku wprowadzającego produkty w opakowaniach na napoje oraz wprowadzającego bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje ewidencja obejmuje dodatkowo informacje o liczbie i pojemności opakowań, w których wprowadzili do obrotu produkty będące napojami, z podziałem na rodzaje opakowań. W przypadku gdy wprowadzający produkty w opakowaniach nie prowadzi ewidencji w zakresie masy i rodzaju opakowań, w których wprowadzono do obrotu produkty, albo prowadzi je nierzetelnie, masę opakowań, w których wprowadził on do obrotu produkty, i ich rodzaj marszałek województwa albo wojewódzki inspektor ochrony środowiska określają w drodze oszacowania.

Również w tej ustawie zostały powtórzone regulacje dotyczące finansowania publicznych kampanii edukacyjnych, które zgodnie z ustawą mają wspomagać osiągnięcie wysokiego poziomu selektywnego zbierania odpadów, w tym informowanie przy wykorzystaniu środków masowego przekazu, ulotek, broszur informacyjnych i plakatów oraz organizowanie konkursów, konferencji i akcji o charakterze informacyjno-edukacyjnym.

Kolejnym obowiązkiem jest konieczność złożenia sprawozdania, które przedsiębiorca składa w zależności od specyfiki prowadzonej przez siebie działalności:

- sprawozdanie o masie opakowań, które zostały wprowadzone do obrotu, masie poddanych odzyskowi i recyklingowi odpadów opakowaniowych oraz osiągniętych poziomach odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych.
- sprawozdanie o masie opakowań wielomateriałowych, w których zostały wprowadzone do obrotu produkty, masie poddanych odzyskowi i recyklingowi odpadów po opakowaniach wielomateriałowych oraz osiągniętych poziomach odzysku i recyklingu odpadów po tych opakowaniach.
- sprawozdanie o masie opakowań, w których zostały wprowadzone do obrotu środki niebezpieczne, masie poddanych odzyskowi i recyklingowi odpadów opakowaniowych po środkach niebezpiecznych oraz osiągniętych poziomach odzysku i recyklingu odpadów po tych opakowaniach.

⁴⁹ Art. 2, Dz. U. z 2024 r., poz. 927.

- sprawozdanie o masie wytworzonych opakowań: dotyczy producenta opakowań.
- Sprawozdanie o masie przywiezionych z zagranicy opakowań: dotyczy przedsiębiorcy dokonującego wewnątrzwspólnotowego nabycia opakowań oraz importującego opakowania (informuje o masie przywiezionych na terytorium kraju „pustych” opakowań).
- sprawozdanie o masie wywiezionych za granicę opakowań: dotyczy przedsiębiorcy dokonującego wewnątrzwspólnotowej dostawy produktów w opakowaniach oraz eksportującego opakowania lub produkty w opakowaniach (informuje o masie wywiezionych opakowań „pustych” oraz opakowań wraz z produktem.).
- sprawozdanie o sposobie wykonywania przez wprowadzającego produkty w opakowaniach obowiązku prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych i poniesionych na ten cel kosztach.

W celu usystematyzowania założeń zmian w ramach Single-Use-Plastic wskazać można harmonogram, który obowiązuje przedsiębiorców wprowadzających opakowania jednorazowe z tworzyw sztucznych:

- od 1 stycznia 2024 r. pobieranie opłaty od użytkownika końcowego za kubki na napoje i opakowania na posiłki;
- od 1 stycznia 2024 r. obowiązek przedsiębiorców ponoszenia opłaty na pokrycie kosztów:
 - § zbierania odpadów powstałych z produktów tego samego rodzaju, które wprowadził do obrotu, pozostawionych w publicznych systemach zbierania odpadów, w tym na pokrycie kosztów utworzenia i utrzymania tych systemów, transportu tych odpadów i ich przetwarzania;
 - § uprzątnięcia oraz transportu i przetwarzania odpadów powstałych z produktów takiego samego rodzaju, jak odpady powstałe z produktów, które wprowadził do obrotu;
- od 1 stycznia 2024 r. obowiązek prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych;
- od 1 lipca 2024 r. konieczność zapewnienia dostępności opakowań alternatywnych wytworzonych z materiałów innych niż jednorazowe tworzywa sztuczne. Przykłady takich opakowań to np. opakowania z papieru, które są wolne od syntetycznych powłok i nadają się do recyklingu, opakowania wykonane z biomasy, jak np. pojemniki

- skrobiowe, które są w pełni kompostowalne, pojemniki wielokrotnego użytku, które klienci mogliby zwracać do ponownego napełnienia;
- od 1 lipca 2024 r. wszystkie pokrywki i wieczka powinny być przymocowane do butelek i pojemników podczas etapu użytkowania produktu;
 - 2025 r. – wprowadzenie systemu kaucyjnego w Polsce;

Każdy przedsiębiorca, który podlega pod wyżej wymienione przepisy, ma obowiązek dostosować swoją działalność pod te regulacje, dlatego tak ważne jest, aby przedsiębiorstwa przygotowały się do spełnienia nowych wymogów.

4 | Interes przedsiębiorcy jako wprowadzającego SUP

Dyrektywa SUP wymaga, aby wszystkie odpowiednie strony, w tym producenci tworzyw sztucznych, recyklerzy, sprzedawcy detaliczni i konsumenci, podjęli odpowiednie działania i dokonali niezbędnych inwestycji w celu ochrony środowiska^[50]. Głównym celem dyrektywy SUP jest zapobieganie i minimalizacja negatywnych skutków, jakie niektóre produkty z tworzyw sztucznych mają na środowisko, w szczególności środowisko morskie, a także na zdrowie ludzkie^[51].

Interes przedsiębiorcy w kontekście regulacji wynikających z Dyrektywy SUP (2019/904) można zdefiniować jako zbiór ekonomicznych, operacyjnych i strategicznych aspektów działalności przedsiębiorstwa, które są bezpośrednio lub pośrednio wskazane przez wymogi prawne dotyczące ograniczenia produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych. Interes ten obejmuje cele biznesowe, takie jak rentowność, konkurencyjność i efektywność operacyjna, które muszą być realizowane w zgodzie z nowymi regulacjami środowiskowymi.

W ramach wprowadzonych nowelizacji przedsiębiorca musi ponieść koszty dostosowania się do regulacji, które stanowią dodatkowe wydatki związane z wdrożeniem alternatywnych materiałów, nowych technologii oraz systemów zbiórki i recyklingu odpadów, czy też sprawozdawczością.

⁵⁰ Kukułka, „Wpływ dyrektywy plastikowej SUP na funkcjonowanie przedsiębiorstw”, 73.

⁵¹ Ibidem.

Wprowadzenie ograniczeń na produkty SUP może wpłynąć na marżę zysku, szczególnie w przypadku mikro (np. garmażerki), małych i średnich przedsiębiorstw (hotele, restauracje), co również może przełożyć się na wzrost cen dla konsumentów. Przedsiębiorcy są zobowiązani do raportowania ilości wprowadzanych produktów oraz pokrywania kosztów wynikających z rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP), co może się wiązać z koniecznością zlecenia tego typu czynności firmom zewnętrznym z uwagi na skomplikowany charakter tej czynności.

Przedsiębiorcy muszą przemyśleć swoją strategię produktową i marketingową, aby odpowiadać na rosnące wymagania konsumentów dotyczące ekologicznych rozwiązań. Wdrażanie bardziej zrównoważonych materiałów i alternatywnych opakowań daje szansę na budowanie przewagi konkurencyjnej. Przedsiębiorca przejmuje niejako odpowiedzialność za edukację konsumentów w zakresie odpowiedniego postępowania z odpadami i promowania alternatyw wielokrotnego użytku staje się kluczowym elementem działalności.

Przedsiębiorca musi zapewnić, że wszystkie wprowadzane produkty są zgodne z zakazami, ograniczeniami i wymogami dotyczącymi oznakowania, wprowadzonymi w ramach Dyrektywy SUP. Przedsiębiorca ponosi również koszty gospodarowania odpadami pochodzącymi z wprowadzanych produktów, co wpływa na model finansowy działalności.

Przedsiębiorcy muszą brać pod uwagę wpływ swoich produktów na środowisko i działać zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Interes przedsiębiorcy w tym kontekście nie ogranicza się jedynie do spełnienia wymagań prawnych. Obejmuje on również strategiczne planowanie działań, które mogą minimalizować ryzyka finansowe i operacyjne związane z regulacjami Dyrektywy SUP, a jednocześnie wykorzystywać pojawiające się szanse, takie jak wprowadzanie innowacyjnych produktów i alternatywnych materiałów.

Należy również mieć świadomość, że 16 grudnia 2024 roku Rada Unii Europejskiej przyjęła rozporządzenie w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (PPWR – Packaging and Packaging Waste Regulation)^[52]. Rozporządzenie wprowadza szereg zmian dotyczących w szczególności m.in. recyklingu (w tym zbierania i przetwarzania), wymogów dotyczących opakowań, stosowania opakowań wielokrotnego użytku (w szczególności

⁵² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/40 z dnia 19 grudnia 2024 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych, zmiany rozporządzenia (UE) 2019/1020 i dyrektywy (UE) 2019/904 oraz uchylenia dyrektywy 94/62/WE.

w zakresie ich ponownego zużycia lub napełnienia), całego cyklu życia opakowań w odniesieniu do ich zrównoważoności środowiskowej oraz etykietowania, wymogi dotyczące rozszerzonej odpowiedzialności producenta, zapobiegania powstawaniu odpadów opakowaniowych^[53].

Rozporządzenie wejdzie w życie 11 lutego 2025. Od tego momentu firmy mają 18 miesięcy, aby zaimplementować zmiany, jakie niesie za sobą PPWR. Kluczowe zmiany będą obowiązywać od 2030 roku, co daje firmom czas na dostosowanie się do nowych wymagań.

Podsumowując, ustawy implementujące dyrektywę SUP wprowadzają określone obowiązki dla przedsiębiorców:

- przekazywanie opłaty uiszczonej przez klientów do marszałka województwa (za rok 2024 do 15 marca 2025 r.),
- zaktualizowanie już posiadanego wpisu w BDO (jeżeli jest wymagane),
- prowadzenie ewidencji liczby nabytych i wydanych klientom produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych,
- prowadzenie ewidencji odpowiednio masy i liczby wprowadzonych do obrotu produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych (ten obowiązek ciąży na przedsiębiorcach od dnia rejestracji w BDO), wyżej wymienione ewidencje będą niezbędne do złożenia sprawozdania w BDO za 2024 rok (do 15 marca 2025 r.),
- zakończenie wprowadzania do obrotu produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych objętych zakazem wprowadzania m.in.: słomek, sztućców, kubków i pojemników na żywność/napoje/kubków na napoje z polistyrenu ekspandowanego,
- oznakowywanie (jeśli nie są oznakowane) niektórych produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, m.in. kubków na napoje,
- obowiązek wniesienia opłaty wynikającej z finansowania kosztów związanych z zagospodarowaniem odpadów powstałych z produktów tego samego rodzaju, które zostały wprowadzone do obrotu.

Nieprzestrzeganie wytycznych Dyrektywy SUP oraz ustaw ją implementujących do polskiego porządku prawnego może wiązać się z poważnymi konsekwencjami dla przedsiębiorców. Mogą oni zostać obciążeni

⁵³ Magdalena Wolska, *Rozporządzenie ws. opakowań i odpadów opakowaniowych* (PPWR) opublikowane. <https://foodfakty.pl/rozporzadzenie-ws-opakowan-i-odpadow-opakowaniowych-ppwr-opublikowano>. [dostęp: 20.03.2025].

wysokimi karami finansowymi, które dotyczą naruszeń ustawy, w tym braku dofinansowania kampanii edukacyjnych na rzecz ochrony środowiska, prowadzenia niewłaściwej ewidencji, niepobierania wymaganych opłat za plastikowe kubki na napoje czy pojemniki na żywność, a także wprowadzania w błąd konsumentów poprzez promowanie produktów z oksydegradowalnych tworzyw sztucznych (czyli po prostu „plastiku” ze związkami przyspieszającymi jego rozkład) jako ekologicznych^[54].

5 | Posumowanie

Nadmierna produkcja i konsumpcja plastiku ma poważne konsekwencje dla środowiska i zdrowia ludzi. Redukcja plastiku stała się zatem poważnym globalnym wyzwaniem. Ponieważ rozwiązania techniczne mogą być niewystarczające do ograniczenia problemu, potrzebna jest perspektywa podkreślająca wpływ ludzkich zachowań.

Można więc mieć nadzieję, że Dyrektywa SUP to nie tylko akt prawny, który reguluje rynek produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, lecz także impuls do zmiany zachowań i nawyków konsumenckich oraz do podnoszenia poziomu edukacji ekologicznej w Europie^[55].

Nowe przepisy stawiają przed przedsiębiorcami wiele wyzwań, dlatego tak ważne jest, aby przygotować się do spełnienia nowych wymogów^[56]. Wprowadzenie surowszych norm dotyczących produktów i opakowań wymaga od firm dostosowania się do nowych przepisów, co może generować dodatkowe koszty oraz wymagać inwestycji w innowacje produktowe. Jednakże przedsiębiorstwa, które szybko dostosują się do dyrektywy SUP, mogą zyskać przewagę konkurencyjną na rynku oraz stać się prekursorami nowych zrównoważonych form opakowań.

⁵⁴ Rozdział 11 Administracyjne kary pieniężne i przepisy karne (Dz. U. z 2024 r., poz. 927) oraz Art. 40b. 1. Ustawy o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej.

⁵⁵ Tim Elliott, Hannah Gillie, Alice Thomson, „Chapter 24 – European Union’s Plastic Strategy and an Impact Assessment of the Proposed Directive on Tackling Single-Use Plastics Items”, [w:] *Plastic Waste and Recycling*, ed. Trevor M. Letcher (Cambridge: Academic Press, 2020), 624.

⁵⁶ Kukułka, „Wpływ dyrektywy plastikowej SUP na funkcjonowanie przedsiębiorstw”, 73-74.

Wnioski wynikające z artykułu dowodzą, że niestosowanie krajowych przepisów dotyczących SUP, skutkuje kosztami finansowymi dla przedsiębiorców, jednocześnie mogą mieć one wpływ do poszukiwania przez przedsiębiorców alternatywnych produktów, poszukiwaniem nowych partnerów biznesowych oraz edukowaniem kadr, co wymaga odpowiednich kompetencji zarządczych⁵⁷.

Interes przedsiębiorcy w kontekście regulacji SUP to dynamiczny proces adaptacji do zmian prawnych i rynkowych, który wymaga uwzględnienia zarówno kosztów i ryzyk oraz potencjalnych korzyści. Przedsiębiorca musi znaleźć równowagę między spełnieniem wymagań regulacyjnych, ochroną środowiska a realizacją swoich celów biznesowych, takich jak rentowność i rozwój.

Można zatem zadać pytanie, czy nowe restrykcyjne wymogi, które dotyczą przedsiębiorców, są sprawiedliwe? Pod znakiem zapytania pozostaje kwestia tego, czy rozwiązaniem tego problemu nie powinna być wzajemna współpraca wszystkich podmiotów funkcjonujących w gospodarce i równomierny podział odpowiedzialności pomiędzy producentami, przedsiębiorcami wprowadzającymi towary zawierające tworzywa sztuczne do obiegu a konsumentami, aby nie tylko jedna strona była obciążona wymogami dyrektywy. Aparat państwowy powinien promować model świadomego konsumenta, gdyż to stanowi kluczowy element sukcesu w adaptacji do nowych wytycznych legislacyjnych.

Bibliografia

- Baczyński Krzysztof, Magdalena Dzięczek, Katarzyna Barańska, Sylwia Uziębło-Kowalska, Marek Przybylski, *Przewodnik SUP 2024*. Warszawa: EKO PAK, 2024. <https://eko-pak.biz/>.
- Bar Magdalena, Marek Bojarski, Elżbieta Kaleta-Jagiełło, Marek Sobiecki, Marcin Stoczkiewicz, „Komentarz do ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej”, [w:] *Przepisy o opakowaniach oraz o opłacie produktowej i depozytowej. Komentarz*. Wrocław: CPE, 2002, Lex. <https://sip.lex.pl/#/commentary/587627399/424839?keyword=ustawa%20o%20obowiazkach%20przedsiębiorców%20w%20zakresie%20gospodarowania%20niektórymi%20odpadami%20oraz%20opłatą%20produktową>

⁵⁷ Ibidem.

- w%20zakresie%20gospodarowania%20niekt%C3%B3rymi%20odpadami%20oraz%20o%20op%C5%82acie%20produktowej&toHit=1&cm=SREST.
- Deloitte, *Dyrektywa SUP – finansowanie publicznych kampanii edukacyjnych* (PKE). <https://www2.deloitte.com/pl/pl/pages/tax/articles/Ekspres-esg-podat-kowym-okiem/Dyrektywa-SUPfinansowanie-publicznych-kampanii-edukacyjnych-PKE.html>.
- Elliott Tim, Hannah Gillie, Alice Thomson, „Chapter 24 – European Union’s Plastic Strategy and an Impact Assessment of the Proposed Directive on Tackling Single-Use Plastics Items”, [w:] *Plastic Waste and Recycling*, ed. Trevor M. Letcher. 601-633. Cambridge: Academic Press, 2020. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-817880-5.00024-4>.
- Gwiazdowicz Mirosław, „Implementacja przepisów unijnych w zakresie zmniejszenia ilości odpadów powstających z produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych” *Zeszyty Prawnicze Biura Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu*, nr 1 (2023): 307-316. <https://doi.org/10.31268/ZPBAS.2023.20>.
- Herweyers Laure, Ingrid Moons, Camilla Barbarossa, Patrick De Pelsmacker, Els Du Bois, „Understanding who Avoids Single-Use Plastics and Why: A Cross-Country Mixed-Method Study” *Journal of Cleaner Production*, Vol. CCCCXIV (2023): 137685. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2023.137685>.
- Jendrośka Jerzy, *Przepisy o opakowaniach oraz o opłacie produktowej i depozytowej. Komentarz*. Wrocław: CPE, 2002, Lex. <https://sip.lex.pl/#/publication/151030635/jendroska-jerzy-red-przepisy-o-opakowaniach-oraz-o-oplacie-produktowej-i-depozytowej-komentarz?keyword=ustawa%20o%20obowi%C4%85zkach%20przeds%C4%99biorc%C3%B3w%20w%20zakresie%20gospodarowania%20niekt%C3%B3rymi%20odpadami%20oraz%20o%20op%C5%82acie%20produktowej&unitId=metric>.
- Kukułka Wiktoria, „Wpływ dyrektywy plastikowej SUP na funkcjonowanie przedsiębiorstw”, [w:] *Zrównoważony rozwój – trendy, wyzwania, kontrowersje*, red. Dorota Teneta. 62-75. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, 2024. Doi: 10.15611/2024.55.0.05.
- Pawlak Klaudia, „Determinanty kształtowania polityki opakowań w Polsce i na świecie” *Ekonomia – Wrocław Economic Review. Acta Universitatis Wratislaviensis*, nr 1 (2020): 55-70. <https://doi.org/10.19195/2658-1310.26.1.4>.
- Wolska Magdalena, *Rozporządzenie ws. opakowań i odpadów opakowaniowych* (PPWR) opublikowane. <https://foodfakty.pl/rozporzadzenie-ws-opakowan-i-odpadow-opakowaniowych-ppwr-opublikowane>.

